

INSERCIÓ PROFESSIONAL DELS TITULATS EN CRIMINOLOGIA DINS DELS SERVEIS DEPENDENTS DELS AJUNTAMENTS DELS MUNICIPIS DE CATALUNYA

Els coordinadors dels graus de criminologia de les universitats catalanes, en funcionament des del curs acadèmic 2009-2010 seguint les directives de configuració dels estudis de l'Espai Europeu d'Educació Superior, volen expressar en aquest escrit la capacitació dels titulats en Criminologia per desenvolupar les funcions que tenen encomanades els municipis catalans en matèria de prevenció i control de la delinqüència i de protecció de la seguretat ciutadana i, en conseqüència, demanen que s'articulin les mesures adients per tal de facilitar la seva incorporació professional dins de la provisió de llocs de treball dependents d'aquests municipis.

1. CAMP DE CONEIXEMENTS QUE INTEGREN ELS PLANS D'ESTUDIS DELS GRAUS CATALANS DE CRIMINOLOGIA EN MATÈRIA DE SEGURETAT CIUTADANA

Els plans d'estudis dels graus en Criminologia s'estructuren en atenció als objectius fonamentals de la criminologia, que són la prevenció de la delinqüència i dels actes incívics, i la reacció a la conducta infractora. Els ensenyaments de criminologia incorporen un conjunt de matèries, entre les que destaquen la formació jurídica, la metodològica i la més estrictament criminològica, centrada en el coneixement de les causes del delictes i de la inseguretat i en els programes per actuar en clau preventiva, i reactiva.

Les competències dels titulats en criminologia han de servir per contribuir al desenvolupament de polítiques públiques de prevenció i protecció, dirigides a reduir els riscos de delinqüència i d'altres conductes que perjudiquen la convivència als pobles i ciutats i els efectes perjudicials que aquests poden causar en les persones i en la societat, tant en la seva vessant objectiva com subjectiva. Disposen de habilitats pel diagnòstic de necessitats, el disseny i la implementació de programes enfocats a la resolució dels problemes i l'avaluació dels resultats.

2. FUNCIONS DELS TITULATS EN CRIMINOLOGIA QUE PODEN SER D'UTILITAT PER ALS SERVEIS DE L'ADMINISTRACIÓ LOCAL.

a) Disseny, seguiment i avaluació dels Plans locals de seguretat ciutadana

L'article 9 de la Llei 4/2003, de 7 d'abril, d'ordenació del sistema de seguretat pública de Catalunya, estableix l'obligació de crear Juntes Locals de Seguretat en tots els Municipis en els que hi hagi serveis de Policia Local, per tal de coordinar els diversos cossos de policia i serveis de seguretat del seu municipi.

L'article 31.4 atribueix a aquestes juntes locals la funció d'elaborar el pla general de seguretat per al municipi respectiu, que ha d'analitzar la situació de seguretat; ha de definir els objectius generals i les prioritats, els mitjans i els recursos disponibles que poden utilitzar-se per aconseguir-los; ha d'especificar les accions que han d'emprendre's, amb el calendari d'aplicació, i els mètodes de seguiment i avaluació adequats. El pla general de seguretat de Catalunya 2012-2013, per la seva part, afegeix que els plans de seguretat local, han de seguir pautes de participació i d'anàlisi de l'entorn que ofereixin un marc de relació i coordinació entre els diferents plans sectorials i que permetin orientar i relacionar els diferents

actors en el Servei a la seguretat dels seus ciutadans. La formació dels titulats en criminologia en matèria d'anàlisi dels problemes de criminalitat i de les conductes que produeixen desordre i distorsionen la convivència, la formació sobre les causes i els factors de risc d'aquestes problemàtiques, i la formació sobre les xarxes institucionals de treball col·laboratiu i de participació ciutadana, poden resultar d'utilitat dins les regidories municipals de seguretat, al servei de les juntes locals, per tal de facilitar l'elaboració, seguiment i avaluació d'aquests plans.

b) Gestió de la convivència i execució de sancions administratives (ordenances cíviques)

El Títol II del Decret 179/1995, del 13 de juny, pel qual s'aprova el Reglament d'obres, activitats i serveis competència dels municipis per a l'elaboració i aprovació d'ordenances que estableixin les normes encaminades a ordenar l'activitat i la convivència dels ciutadans, habilita i obliga als municipis a gestionar qüestions vinculades a la gestió de la convivència i la diversitat i a la prevenció del desordre i del delictes. Algunes d'aquestes qüestions, com ara la regulació de l'exercici del treball sexual al carrer, la venda ambulants, o la gestió de la integració de joves i immigrants dins de la xarxa social del municipi, són claus per tal de prevenir situacions de victimització i de contacte amb el món delictiu, i per tant, bàsiques per garantir un model de convivència al municipi. I com tals, són matèries que formen part dels plans d'estudis de criminologia.

Així mateix, els ens locals disposen de potestat sancionadora, en els termes que indiquen els arts. 110 i següents del Decret 179/1995 i la l'article 221 de la Llei municipal i de règim local de Catalunya, que els hi permet imposar sancions per d'incompliment de les ordenances municipals. En aquest sentit, els criminòlegs estan formats en competències que els hi donen la capacitat i la formació necessària per tal de participar tant en l'elaboració de les ordenances cíviques i els sistemes de sancions com en la seva implementació pràctica, atenent als interessos generals de prevenció de la petita delinqüència i actes incívics reiterats i afavorint la convivència en un territori determinat.

c) Gestió de l'execució de mesures penals alternatives

La Llei 7/1985, de 2 de abril, Reguladora de les Bases de Règim Local, estableix en l'apartat 2 de l'article 25 que, dins de les competències dels Ajuntaments es troben, entre altres, la prestació dels serveis socials i de promoció i reinserció social. Dins d'aquest àmbit, es preveu que els Ajuntaments facilitin l'execució de mesures penals alternatives, com ara els treballs en benefici de la comunitat, per tal de respondre a la seva competència de reinserció social de les persones que han estat condemnats a una mesura penal.

En aquest sentit, els últims reials decrets aprovats pel govern regulant l'execució d'aquesta modalitat de penes comunitàries han insistit en la responsabilitat dels ajuntaments de col·laborar amb l'administració competent en matèria penitenciària per tal de facilitar un catàleg de places de treballs i prestacions en benefici de la comunitat que faci possible que els ciutadans, joves i adults, puguin donar compliment a les seves mesures penals. dins els seus municipis, fet que, a més, respon a la finalitat reparadora de la pena.

Com a professionals especialitzats en execució de mesures penals els graduats en Criminologia estan capacitats per gestionar aquesta col·laboració .

d) Justícia de Proximitat

L'art. 108 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya posa de manifest la necessitat d'establir un sistema de justícia de proximitat que tingui per objectiu resoldre conflictes menors amb celeritat i eficàcia. En aquest sentit, i prenent com a referent el disposat en la Llei de Règim Especial del Municipi de Barcelona, es

considera responsabilitat dels Ajuntaments impulsar l'apropament de la Justícia als ciutadans, com alternativa al model de Justícia actual, per tal de donar resposta a les necessitats dels ciutadans. La Justícia de Proximitat s'ha de fixar entorn a quatre eixos: orientació jurídica, resolució alternativa i complementària de conflictes (mediació), mesures comunitàries i creació de Comissions, Juntes o Consells administratius.

Les competències adquirides pels graduats en Criminologia tant en l'àmbit del procés penal i l'execució de mesures penals alternatives com en el de la gestió de conflictes i mediació, els capaciten per implementar models de Justícia de Proximitat i per du a terme les tasques establertes com a eixos principals d'aquest nou model de Justícia.

e) Avaluació de polítiques de prevenció i sancionadores i propostes de millora

Tant els plans locals de seguretat com les ordenances civiques i els models de justícia de proximitat abans mencionats, han d'esser avaluats per experts que analitzin el seu impacte en relació als objectius inicialment plantejats.

Tal i com ja ha estat indicat, el graduats en Criminologia disposen dels coneixements necessaris per fer estudis de camp per analitzar l'impacte de les mesures descrites als plans locals de seguretat i a les ordenances municipals, així com per fer les avaluacions i l'anàlisi de l'impacte d'aquestes polítiques, i en base als resultats obtinguts elaborar propostes de millora.

3. PROPOSTES PER A LA INCORPORACIÓ DELS CRIMINÒLEGS

Per tal de facilitar la incorporació de titulats en criminologia dins dels serveis dependents dels Ajuntaments dels municipis catalans es proposa:

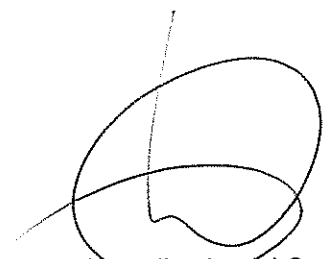
(i) Potenciar el reconeixement institucional de la titulació en Criminologia, identificant la utilitat d'incorporar el coneixement criminològic a l'àmbit d'actuació dels diverses àrees dels Ajuntaments, fonamentalment les que s'encarreguen de la creació i desenvolupament dels plans locals de seguretat, les ordenances civiques, els plans d'immigració i ciutadania, la mediació comunitària i la implementació del model de Justícia de Proximitat.

(ii) Posar al servei de les Juntes Locals de Seguretat el suport tècnic de titulats en criminologia, com a tècnic facultatiu amb una formació transversal i multidisciplinària com la descrita en els punts anteriors, que permeti al municipi disposar de plans de seguretat, tal i com estableix la Llei 4/2003, de 7 d'abril, d'ordenació del sistema de seguretat pública de Catalunya.

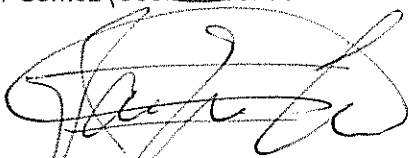
(iii) Crear dins el cos de la Policia Local un cos de facultatius per prestar suport a la policia en les tasques de prevenció de la delinqüència, els actes incívics reiterats i valorar especialment el grau de criminologia per l'accés a aquest cos.

(iv) Establir convenis de pràctiques amb les Universitats per tal que els estudiants de criminologia puguin adquirir formació pràctica en un dels àmbits professionals on hauran de desenvolupar la seva feina.

Creiem que la inserció professional dels titulats en criminologia haurà de servir per l'objectiu de millorar els resultats en la millora de la convivència dels barris, i poblacions de la nostra societat.

Victor Gómez (Coordinador del Grau de Criminologia, Universitat de Barcelona)

J. Gonzalo Escobar (Coordinador del Grau de Criminologia, Universitat de Girona)

Elena Larrauri

Elena Larrauri (Coordinadora del Grau de Criminologia, Universitat Pompeu Fabra)

Josep Cid (Coordinador del Grau de Criminologia, Universitat Autònoma de Barcelona)

Josep Maria Tamarit (Coordinador del Grau de Criminologia, Universitat Oberta de Catalunya)

Carlos de Mirada (Coordinador del Grau de Criminologia, Universitat Internacional de Catalunya)

Barcelona, 3 de juliol de 2012